

** *		
20:23	19:07	י-ם
20:27	19:27	ת"א
20:25	19:20	חיפה
20:22	19:26	ב"ש

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר הסיפור

נעימות ומופתים

י"ז סיון הוא יום
ההילולא של רבי אהרן
השני מקרלין, בעל
ה"בית אהרן".

יסוד עיקרי בקרלין
הוא התפלה בקול רעש
גדול, אך עם הרעש
הגדול צריכה להיות גם
נעימה קדושה:

פעם אחת ברך ברכת
"אשר יצר" בנגון ובקול
כברכת הלל, אז אמר
"מה אתם חושבים,
ילדים? כל מלה
קדושה צריך לומר כמו
שאומרים הלל".

ההלל שייך לספירת
ההוד, בה הכח "להודות
ולהלל", והשירה והניגון
גם לספירת הנצח,
"נעמות בימין נצח".
כאן לומדים שבכל
מילה צריך לקיים גם
"למנצח בנגינות" וגם
שתהיה חדורה באוירת
"הללויה".

נצח והוד הן גם
הכוחות של "צדיק גוזר
והקב"ה מקיים" בנצח
ו"הקב"ה גוזר וצדיק
מבטל" בהוד, לכן לכאן
שייכים סיפורי המופתים:

**שמעתי מהחסיד
המפואר ר' חיים מענדל
ז"ל שבקטנותו היה
חולה וסבל הרבה,
ואביו היה מזכיר
אותו תמיד לפני
הרה"ק ה"בית אהרן"
המשך בעמ' הבא**

אוצר הפרשה

שבעה קנים במנורה – שבעה סוגי נשמות

פרשת השבוע שלנו מתחילה "וידבר הוי' אל משה לאמר. דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות". רש"י מביא את דברי חז"ל ש"בהעלתך את הנרות" לא אומר רק להדליק את הנרות, אלא שצריך להדליק כל נר "עד שתהא שלהבת עולה מאליה" – עד שהוא ידלק היטב מכח עצמו. הציווי לאהרן מתחלק לשני ביטויים, שלכל אחד מהם מסר חשוב בפני עצמו (וכל אחד חותם במלה הנרות) – "בהעלתך את הנרות" ו"אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות" – בביטוי הראשון שלש תבות ובשני שבע תבות, יחס של ג"ר (מוחין) וז"ת (מדות), כפי שמודגש "שבעת הנרות" דווקא בביטוי השני). רואים כאן ש"שלהבת עולה מאליה" היא תכונה של המוחין דווקא.

המנורה היא סמל של עם ישראל, סמל של כנסת ישראל, כמו שקוראים גם בהפטרה. מאד מענין שזו אותה ההפטרה של חנוכה. שבעת הקנים של המנורה, כמו שמוסבר בחסידות, הם שבעה סוגים של נשמות ישראל. הכל הוא "מקשה אחת זהב טהור" – כולם מחוברים לגמרי, "מקשה אחת", גוש אחד של זהב טהור, אבל כל אחד הוא קנה בפני עצמו:
יש נשמות שהעיקר אצלן הוא אהבה (פנימיות החסד).

יש נשמות שהעיקר אצלן הוא יראה (פנימיות הגבורה). לא שאין להן אהבה – בכל דבר שבקדושה יש התכללות. כמו בספירת העומר, שכל ספירה כוללת את כל הספירות – יש חסד שבגבורה ויש גם גבורה שבחסד, אבל אצל נשמות של גבורה העיקר הוא היראה.

יש נשמות שהעיקר אצלן הוא הרחמים, התפארת.
יש מי שהעיקר אצלו הוא היזמה – ליזום דברים, לפעול, להתחיל פעולות מתוך בטחון פעיל (פנימיות הנצח).

יש מי שהעיקר אצלו הוא ההוד, עבודת ההודיה – נשמות שהעיקר אצלן הוא לראות את הנסים של ה', להכיר בהשגחה הפרטית, להודות שה' מנהל את הכל ולהודות לו על כל דבר.

יש נשמה שהענין שלה הוא מימוש – מדת האמת, במובן של לאמת ולהגשים. מי שהעיקר אצלו לאמת הבטחות – מה שנמצא בכח, בפוטנציאל, הוא כמו הבטחה, ומי ששייך למדות היסוד בעיקר רוצה לקיים את הבטחות, להוציא דברים מהכח אל הפועל, להגשים את עצמו.

יש מי שהענין שלו הוא מלכות. הפנימיות של המלכות היא שפלות. אבל, מלכות היא גם הדחף לפרסם דברים לכל העולם – דווקא מכח השפלות אפשר להגיע לכולם, דווקא מכיון שמשה הוא "ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", אפילו מהגוים, הוא יכול להגיע עם התורה שלו לכולם. נשמה של מלכות היא נשמה של "יפוצו מעינתך חוצה", עד חוצה שאין חוצה ומטה הימנו.

שוב, יש שבעה קנים במנורה, שבעה סוגי נשמות, וצריך שכל אחד יעבוד את ה' בדרך שלו – לא סתם להדליק אותו, אלא שיהיה נר טוב, "עד שתהא שלהבת עולה מאליה". מי מדליק את המנורה? ה' אומר למשה שיאמר לאהרן, אבל בסופו של דבר אהרן הוא זה שמדליק את המנורה, כמו שכתוב "ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה כאשר צוה הוי' את משה".

(י"ב סיון פ"ב)

חצי-צרה חצי-שמחה

ה' מצווה את משה להכין שתי חצוצרות שישמשו להתרעה על אירועים שונים במחנה. "עשה לך שתי חצוצרות כסף מקשה תעשה אתם והיו לך למקרא העדה ולמסע את המחנות".

כמו שהמגיד דורש שחצוצרה היא חצי-צורה, אפשר לדרוש, עוד יותר חלק, שהיא חצי-צרה. כלומר, כשתוקעים בחצוצרה בזמן של "הצר הצר אתכם", צריך לדעת שהצרה המורגשת היא חצי-צרה בלבד – ומה החצי השני? "וביום שמחתכם וגו'". שתי החצוצרות הן נשיאת הפכים – אחת של צרה ואחת של שמחה, והן צריכות להיות מורגשות בו-זמנית, כמו "בכיה תקיעא בלבאי מסטרא דא וחדוה תקיעא בלבאי מסטרא דא". כשיש צרה צריך לדעת שיש כאן חצי צרה וגם חצי שמחה – לא רק שבזמן הנצחון יהיה "וביום שמחתכם", אלא שגם כעת באתגליא יש צרה אבל באתכסיא יש שמחה, טוב הנעלם, כמו שאדמו"ר הזקן מסביר, שהצרה היא טוב שבא מעלמא דאתכסיא – בחצי התחתון, ב-וה, "והנגלת לנו ולבנינו", יש צרה, אבל בחצי העליון, י-ה, "הנסתרת להוי' אלהינו", יש שמחה. לכן אלה לא שתי מצוות – התקיעה בצרה והתקיעה בשמחה הם שני חצאים של אותה תקיעה, של אותה מצוה אחת (בסוד המלה מצוה, הכוללת את ה"עלמא דאתכסיא", י-ה שרמוז באתב"ש באותיות מצ, וה"עלמא דאתגליא", וה בגילוי, וכדברי מורנו הבעל שם טוב על "חכם לב יקח מצות", שבכל מצוה יש "מצות" לשון רבים, מיעוט רבים שתיים).

מכאן גם הסבר למה המצוה הזו לא נוהגת בימינו: הרבה פעמים דברים לא נוהגים היום משום שאנחנו לא במדרגה שלהם – לא יכולים להשיג אותם. כנראה היום אנחנו לא יכולים להרגיש בבת אחת שיש כאן גם חצי-צרה וגם חצי-שמחה (בדומה למה שאדמו"ר הזקן אומר בתניא על ההכנעה הקודמת לתפלה והשמחה בתפלו עצמה "ועכשיו בדור יתום הזה שאין הכל יכולין להפך לבם כרגע מן הקצה").

כמה עולה חצי-צרה חצי-שמחה? 864, בגימטריא "עבדו את הוי' בשמחה", שעולה גם ד"פ יראה (חצי-חצי עולה יראה והשאר עוד ג"פ יראה) וגם שמחה במילוי (שין מס חית הא). כלומר, ההכרה שיש כאן חצי-צרה חצי-שמחה היא השמחה המלאה! בפשט, בכל קיום מצוה, קיום רצון ה' – כולל מצוה של תקיעה בעת צרה – צריכה להיות שמחה של מצוה, והשמחה של המצוה הזו היא הסגולה השמימית לגילוי בפועל של השמחה הנסתרת, עד ש'תכבוש' את כל חלקי הנפש ותביא את השמחה המלאה, שמחה בטרתה.

המשך מ'אוצר הסיפור':

זצ"ל. פעם אחת ביומא דפגרא, כשערך הרה"ק את שולחנו הטהור, הגביה אותו אביו ואמר הילד חיים מענדל 'לחיים' להרה"ק. אמר הרה"ק "זיי שוין געזונט און לאז מיך שוין צורוה" [תהיה בריא ותעזוב אותי בשקט...], ומאז נהפך לגיבור עצום, ונשאר כך גם לעת זקנה.

גם בסיפור זה מורגש הכח המיוחד של אמירת "לחיים" בתוך שבת אחים של הרבי עם החסידים.

ועוד סיפור, בו הכח לישועה מגיע מאהבת ישראל וערבות הדדי: אשה אחת בקשה מאדמו"ר זצ"ל שיברך אותה שיהיו לה בנים, ובעמדה לפניו נכנס נושא מים וביקש מאדמו"ר זצ"ל שיתן לו כסף, כי כל ימיו הוא נושא מים על כתפיו, ובעת, כאשר הזקין, אין לו יותר כח, ורוצה לקנות סוס ועגלה להקל משאו. שאל אותו אדמו"ר: "כמה זה צריך לעלות?" ואמר לאשה שתתן לו את הסכום הנקוב ועל ידי זה תזכה לבנים, ואמר לה: "פריער האט ער געטראגן, און איצטער וועסטו טראגן און ער וועט פירן" [קודם הוא סחב (מים), ובעת את 'תסחבי' (הריון) והוא ינהג (בסוס ועגלה)]. וכן היה שנולדו לה כמה בנים אחר כך.

קודם הוא סחב (מים), ובעת את 'תסחבי' (הריון) והוא ינהג (בסוס ועגלה) וכן היה שנולדו לה כמה בנים אחר כך.

(י"ז סיון תשפ"ד)

אוצר הפתגם

המעלה של האיש, "האיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה". גדר הענוה הוא "לעי באורייתא תדיר ולא אחזיק טיבותא לנפשיה". וכך לגבי כל המעלות שלו – הוא כליל המעלות, גם במוחין וגם במדות, אבל לא מרגיש זאת בכלל, לא מרגיש שיש לו שום מעלה, כי הכל בבטול וענוה. זו המדה המיוחדת של משה רבינו.

(מוצאי יו"ט ראשון דסוכות תשפ"ג)